

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUCHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

Hramul de toamnă al Parohiei Șerban Vodă

SFÂNTUL CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

Săptămâna aceasta parohia noastră se îmbracă în haine de sărbătoare, de lumină și de bucurie. Pentru că, iată, vineri, 15 noiembrie 2024, prăznuim hramul de toamnă al bisericii Șerban Vodă: Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț. Sfântul Paisie Velickovski a fost un stareț care a trăit pe meleaguri ucrainene, românești și athonite în secolul al XVIII-lea și a avut o influență deosebită mai ales asupra monahismului românesc și slav.

Fiind unica biserică din București cu acest hram, dar și singura care adăpostește o părticică din moaștele Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț, importanța dată acestui hram este deosebită, iar eforturile pe măsură.

Ca și în ceilalți ani, Sfântului Cuvios Paisie i se va adăuga, în acest an dedicat sfinților tămăduitori fără de arginți, moaștele Sfântului Ierarh Nectarie de la Eghina, vindecătorul de cancer. Racla cu sfințele moaște va fi adusă în Parohia Șerban Vodă în data de 14 noiembrie 2024.

Vă invităm pe toți să luați parte la acest hram, la care vor veni și oaspeți de seamă. În seara zilei de 14 noiembrie 2024 slujba va fi ținută de Preasfințitul Paisie Sinaitul, Episcop vicar patriarhal, oaspete așteptat cu bucurie de fiecare dată când vine în parohia noastră.

Să mulțumim tuturor celor care s-au implicat personal și financiar în organizarea acestui hram. Iar noi, chiar dacă nu ne-am implicat în activitățile ce preced acest eveniment important din viața unei comunități parohiale, putem să participăm în 14 și 15 noiembrie la slujbele din aceste zile.

Viața Cuviosului Paisie de la Neamț

Cuviosul s-a născut la 21 decembrie 1722 la Poltava, în Ucraina. Tatăl său a fost preot la catedrala orașului. A avut 11 frați și a primit o educație religioasă deosebită. După unele cercetări, familia Sfântului Paisie s-ar fi tras din moldoveni

stabiliți în ținutul Poltavei, presupunându-se că ar fi fost chiar înrudiți cu strămoșii după mamă ai lui Dimitrie Cantemir.

Cuv. Paisie rămâne de mic orfan de tată. Este trimis să studieze la Academia duhovnicească din Kiev (întemeiată de Mitropolitul român Petru Movilă). Nu termină însă studiile, atras fiind de viața monahală și considerând că nu mai poate pierde ani la Școala din Kiev. În 1740 îl aflăm în Măn. Liubețki, apoi se îndreaptă spre Măn. Medvedovski, unde va îmbrăca rasa monahală cu numele de Platon. Datorită prigoanei ocupanților polonezi, se întoarce la Kiev, la Lavra Pecerska, unde se îndeletnicește cu pictura icoanelor. Tot aici îl va cunoaște și pe Mitropolitul Antonie al Moldovei, care ținea slujbele în limba română. Află mai multe despre mănăstirile din Moldova.

După mai multe încercări, în anul 1742 reușește să treacă granița și să ajungă în Moldova. Trece pe la Schitul Dălhăuți - Vrancea, apoi în Muntenia, succesiv la Schiturile Trăstieni - Rm. Sărat, Poiana Mărului - unde îl cunoaște pe renumitul stareț Vasile de la Poiana Mărului - și la Cârnu - Buzău, schituri care se conduceau după regulile monahale athonite.

Pleacă în Muntele Athos

În 1746, la numai 24 de ani, pleacă spre Athos. Va locui mai întâi la Măn. Pantocrator, apoi, pentru că nu-și găsește un părinte duhovnicesc pe măsură, se retrage timp de patru ani într-o peșteră. În 1750 vine la Athos și starețul Vasile de la Poiana Mărului, care îl tunde în monahism și îi schimbă numele în Paisie.

Pentru că nu va găsi de la început un povătuitor iscusit care să-l îndrume în viața duhovnicească, va căuta în mănăstirile athonite scrieri ale Sfinților Părinți, atât originale grecești, cât și traduceri în slavonă. Citindu-le, își dă seama că cele slavonești nu sunt bine traduse și pentru a le îndrepta le compară cu cele grecești. Scrise însă într-o limbă arhaică, greu de priceput chiar și de mulți din grecii contemporani, Sf. Paisie purcede în a-și lua ajutoare ucenicii săi români care cunoșteau foarte bine greaca, pentru a traduce în limba română originalele grecești. La Athos încep deci traducerile manuscriselor din greaca veche în română, iar din aceasta mai apoi în slavonă.

În jurul Sf. Paisie se strâng din ce în ce mai mulți ucenici care îi cer sfat și îndrumare în viața monahală. Pe când

Cuviosul avea 36 de ani, Episcopul Grigorie de la Athos îl hirotonește ieromonah. Primul său ucenic a fost monahul Visarion, venit din Moldova, la care se adaugă și alții, tot moldoveni.

Primind binecuvântarea Patriarhului Serafim, Sf. Paisie întemeiază schitul Sfântul Ilie, cu 5 chilii. Curând vor locui aici 60 de ucenici de multe naționalități: români, ruși, ucraineni, greci sau bulgari.

Reîntoarcerea în Moldova

După 17 ani petrecuți în Athos, în anul 1763 hotărăște să se întoarcă în țară, căci nu mai putea locui la Schitul Sf. Ilie. Se stabilește împreună cu cei 64 de ucenici ai săi mai întâi la Schitul Vărzărești - Focșani, apoi se îndreaptă spre Iași, după ce mitropolitul de la București - grec de neam - l-a refuzat. La Iași, Mitropolitul Gavril Calimah, pe care-l cunoscuse la Athos, îi încredințează Măn. Dragomirna. Mănăstirea va primi din ce în ce mai mulți ucenici, români, ruși și ucraineni. Aici starețul va sta 12 ani, formând o obște de 350 monahi.

Alcătuiește un important regulament monahal, cunoscut sub numele de „Așezământul de la Dragomirna”, în opt puncte, care introducea rânduiala în viața călugărilor. Monahii erau obligați să ducă viață de obște, să lucreze în diferite ateliere și ascultări. Starețul era ales de obștea tuturor viețuitorilor și confirmat de mitropolit. Tot aici Sfântul Paisie înființează o bolniță, adică spital, pentru bolnavi și bătrâni.

La Dragomirna ia naștere Filocalia românească

Când în 1763 Sfântul Paisie pleacă de la Athos, aduce în țară multe manuscrise grecești, dar și traduceri românești și slavone. Ceea ce începuse la Sfântul Munte va continua la Dragomirna, Secu și mai ales la Neamț. Să nu uităm însă că și în țară se traduseseră deja multe din scrierile patristice. Așa se face că în 1769 monahul Rafail copistul adunase într-un manuscris - Filocalia de la Dragomirna - prima colecție majoră de traduceri românești filocalice, care număra 626 pagini. Astfel avem prima Filocalie

tradusă într-o limbă vorbită, cu mult înainte de cea a Sfântului Nicodim Aghioritul și Macarie al Corintului, publicată în 1782 la Veneția în greaca veche, și de cea paisiană în slavonă „Dobrotoljubije”, publicată în 1793 la Moscova. La 1769 erau, se pare, traduse în română toate textele filocalice ale lucrării lui Nicodim Aghioritul.

Înnoire isihastă în Mănăstirile Secu și Neamț

Pentru că Bucovina intră sub ocupația austrieilor, în 1775, starețul Paisie, însoțit de 200 de ucenici, pleacă la Măn. Secu, continuând pravila de la Dragomirna. În anul 1779, la dorința domnitorului Constantin Moruzzi (1777-1782), Paisie devine egumen al mănăstirii Neamț și va avea grijă de obștile celor două mănăstiri, Secu și Neamț.

La Neamț activitatea starețului este deosebit de bogată. Întărește aici rânduielile monahale athonite, cu viață de obște, cu slujbe zilnice, cu predici, cu muncă și rugăciune, după regula Sf. Vasile cel Mare, grijă pentru bătrâni și bolnavi. Starețul construiește la Măn. Neamț un spital, o casă de oaspeți și noi chilii, numărul monahilor trecând de 800: români, ruși, bieloruși, ucraineni, greci, sârbi și bulgari.

Preocupările starețului s-au concretizat într-o imensă activitate literar-bisericească: două echipe de traducători, de copişti și de critici, cu el în frunte, lucrau fără întrerupere la revizuirea și traducerea scrierilor filocalice în slavonă și în română. Numărul total al manuscriselor din timpul său se ridică la 300, dintre care 44 alcătuite de el însuși, Mănăstirea Neamț devenind un deosebit de important centru de cultură teologică-ascetică.

Neoisihasmul paisian se răspândește în întreaga lume

Starețul trece la Domnul la 15 noiembrie 1794, la vârsta de 72 de ani, fiind înmormântat în biserica Măn. Neamț. Influența paisiană a fost deosebit de puternică în Moldova prin stareții Ilarion de la Secu și Sofronie de la Neamț

sau prin ucenicii săi: Visarion, Gherontie și Dorotei, trimiși la studii în Muntenia. În Muntenia, paisianismul s-a răspândit datorită starețului Gheorghe de la Căldărușani în mănăstirile Cernica și Căldărușani.

Manuscrisele rămase de la Sf. Paisie și de la școala sa de traducători au fost împărțite între bibliotecile mănăstirilor Dragomirna, Secu și Neamț, iar multe dintre ele au luat drumul altor mănăstiri din țară și din Rusia mai ales. Cei care au contribuit la răspândirea lor sunt cu precădere ucenicii Sf. Paisie, care au plecat în alte mănăstiri. De exemplu, prin bibliotecarul Andronic Popovici ajung la Noul Neamț din Basarabia două valize cu manuscrise și cărți de o inestimabilă valoare, între care cea mai completă culegere de scrieri ale starețului Paisie în slavonă.

Numeroase manuscrise slavone s-au răspândit în mănăstirile ortodoxe din Bulgaria, Serbia și de la Athos, schitul Sfântul Ilie și mănăstirea Pantocrator fiind cele care au dus mai departe spiritului paisian. Rânduielile sale monahale au influențat masiv viața religioasă a Bisericii Ruse. Mulți dintre ucenicii săi s-au răspândit în 117 mănăstiri și schituri din 35 de eparhii ale acestei Biserici.

Au fost alcătuite mai multe „Vieți” ale starețului Paisie, scrise de monahii Spiridon de la Neamț, Mitrofan, Grigorie, Andronic sau Vitalie.

Starețul Paisie de la Neamț este unul din cei dintâi scriitori asceți ai secolului al XVIII-lea. Curentul de reînnoire a vieții monahale pe care l-a creat a avut un efect benefic și prin faptul că a contracarat curentul de grecizare și a favorizat impunerea limbii poporului în biserică, cultură și literatură. Pentru viața sa ascetică, pentru bogăția învățăturilor sale și pentru contribuția la înnoirea monahismului a fost trecut în rândul sfinților. Mai întâi de către Biserica Ortodoxă Rusă, la 6 iunie 1988, apoi de Biserica Ortodoxă Română, la 21 iunie 1992. ❀

O nouă sfântă care vine în Biserica Șerban Vodă

SFÂNTA CUVIOASĂ OLIMPIADA

De aici, de jos, din Biserica luptătoare, privim cu evlavie și nădejde la Biserica triumfătoare din Ceruri. În care sfinții au un loc aparte, fiind prietenii și casnicii lui Dumnezeu. Cei care aici au răspuns chemării lui Dumnezeu spre desăvârșire, luând dar și har ca să aibă puterea de a se lupta, a se jertfi și a răbda pentru Dumnezeu tot ce lumea și duhurile cele viclene le-au trimis în această viață pământească.

Deși aparent despărțiți de noi, sfinții au primit puteri mari ca să ne ajute și să ne îndrume. Duhul Sfânt lucrează prin ei și ei sunt în egală măsură mijlocitorii noștri în rugăciune - sau împreună co-rugători la tronul dumnezeiesc - dar și unelte ale lui Dumnezeu în ajutorarea noastră. Nu întâmplător Dumnezeu lucrează așa cu oamenii, cu sfinții. Este o pedagogie adâncă pe care Dumnezeu o face cu noi.

Foarte important este faptul că sfinții ne sunt **MODELE**. Ei au fost oameni ca și noi, cu slăbiciuni și neputințe ca și noi, dar cuvintele Evangheliei au rodit în inima și viața lor, iar ei au tins spre asemănarea cu Dumnezeu. Citind viețile sfinților, mulți au ales viața monahicească, urcând în nevoiță și virtute treptele despătimirii și desăvârșirii.

De aceea, sfinții sunt și prietenii noștri. O prietenie care ne onorează, o prietenie care ne luminează și ne șlefuieste duhovnicește și pe noi. Sfinții dau multe semne că sunt lângă noi, iar legătura noastră cu ei este permanentă și vie. De ajuns să o conștientizăm și să o facem să crească.

Nu întâmplător „zestrea” de sfinte moaște a Bisericii Șerban Vodă a crescut an de an. Sfintei Tecla, prima muceniță și cea întocmai cu Apostolii, i se adaugă din această toamnă Cuvioasa Olimpiada, diaconița Sfântului Ioan Gură de Aur. O femeie cu trup firav și neputințe firești, care-și va pune averea și pe ea înseși în slujba și lucrarea Bisericii. Va fi și ea alături, ca și Sfânta Tecla - ucenița Sfântului Apostol Pavel - de mari sfinți precum Grigorie Teologul sau Grigorie de Nyssa. Dar cel mai mult a fost sub ascultarea Sfântului Ioan Gură de Aur. Viața și suferința lor s-au împletit, iar în momentele grele s-au sprijinit unul pe celălalt. Lungile scrisori pe care Sfântul Ioan Gură de Aur i le adresează pe ultimul drum de exil subliniază puternica legătură dintre ei și prețuirea pe care Sfântul Ioan Gură de Aur o avea pentru devotata diaconiță Olimpiada. Ne dorim să vă punem la suflet în numerele viitoare

câteva fragmente din scrisorile din exil ale Sfântului Ioan Gură de Aur.

Rolul femeilor în Biserica primară

Încă de la începutul propovăduirii Mântuitorului, Domnul și ucenicii Săi au fost însoțiți de femei, care i-au ajutat și i-au susținut material și financiar.

Cunoscute din Evanghelie ne sunt femeile mironosițe, cele care, alături de Maica Domnului, cu mult curaj, devotament și iubire îi vor sta alături Mântuitorului în multe momente. Când ucenicii abia mai apăreau, mironosițele îl însoțesc pe Mântuitorul pe drumul Golgotei, la Răstignire, la punerea Sa în mormânt și a treia zi la ungerea Sfântul Trup cu miruri.

Mai târziu, după Cincizecime, deși creștinii sunt prizonieri, femeile sunt prezente peste tot unde Biserica se află. Le vedem primind în casele lor pe Apostoli sau ucenicii lor, ajutând cu bani Biserica, miluind pe săraci. Iar rolul lor este foarte important în slujirea liturgică. Astfel, în Biserica primară apare instituția diaconițelor, ca ordin inferior al clerului. Aveau sarcina de a catehiza femeile înainte de Botez, participau la botezul lor și ajutau la Mirungere; aveau grijă de văduve și femeile sărmane și se implicau în toate activitățile filantropice ale Bisericii.

Instituția diaconițelor a durat până în secolul al IX-lea, când aceasta dispare. Trei diaconițe sunt pomenite în calendarul

ortodox: Mucenița Tatiana (12 ianuarie), Sfânta Febe (3 septembrie) și Cuvioasa Olimpiada (25 iulie).

Intrarea în rândul diaconițelor a Cuvioasei Olimpiada

Cuvioasa Olimpiada s-ar fi născut între anii 361 și 368, în Constantinopol, într-o familie de neam bun și cu multe avuții. Tatăl său, senatorul Seleucos, și mama sa, Olimpiada, pleacă repede la Domnul. Orfana găsește adăpost și îngrijire în casa rudei sale Procopie, guvernator al Constantinopolului.

Înteaptă și virtuoasă, primește o educație aleasă și cunoaște oameni sfinți ai Bisericii precum Sfântul Grigorie Teologul sau Grigorie de Nyssa, dar și pe mulți alții. La o vârstă destul de fragedă este măritată cu Nebridios, prefectul Constantinopolului, care moare însă la puțin timp după nuntă.

Rămăasă văduvă, împăratul Teodosie intenționează să o mărite cu o rudenie a sa, Elpidios, luând în considerare marile averi pe care le moștenise Olimpiada. Dar aceasta nu mai dorește să se căsătorească, ci vrea să-și închine viața lui Dumnezeu și slujirii Bisericii Sale. I se iau averile, ea însăși fiind pusă sub strictă supraveghere. Însă o scrisoare a Olimpiadei către împărat îl convinge pe acesta de buna credință și de năzuințele fetei și astfel este lăsată liberă și i se dau înapoi averile. Pe

care ea va începe să le folosească pentru activitățile filantropice din Biserică, pentru săraci, bolnavi, ctitorire de mănăstiri pentru maici și multe altele.

Cuvioasa Olimpiada și Sfântul Ioan Gură de Aur

Olimpiada intră în rândul diaconițelor, iar când pe scaunul patriarhal al Constantinopolului va ajunge Sfântul Ioan Gură de Aur, diaconița Olimpiada va fi printre cei care îl sprijină cu toate puterile sale în reformele și misiunea sa. Dar tocmai aceste reforme și moralitatea ireproșabilă pe care o cere de la toți creștinii, indiferent de locul în care s-ar afla în ierarhia statală sau bisericească, îi aduc Sfântului Ioan Gură de Aur mulți dușmani, mai ales la curtea imperială, care în final complotază pentru răsturnarea din scaunul arhieresc și exilarea sa. Pe 20 iunie 404 Sfântul pleacă în exil, plâns de toți cei care i-au fost aproape, dar și de mulți credincioși. Lasă nu puțini prieteni în urma sa, pe care însă îi va întări trimițându-le scrisori din surghiun. Se păstrează 236 de scrisori din toată corespondența de o viață. Cele mai multe

sunt scrise în perioada exilului său, între 20 iunie 404 și 14 septembrie 407, când trece la cele veșnice la Comana, în Pont.

Dintre scrisorile din exil, un loc deosebit îl au epistolele, în număr de 17, pe care le-a adresat credincioasei diaconițe Olimpiada. Aceasta s-a aflat printre cei care au continuat să îl susțină la Constantinopol și după plecarea sa. Pentru că un incendiu a izbucnit la catedrala Sfânta Sofia, cuprinzând și o parte a palatului imperial, autoritățile au pus aceasta pe seama susținătorilor Sfântului Ioan Hrisostomul și i-au pedepsit pe aceștia. Cuvioasa Olimpiada a fost și ea supusă anchetelor și condamnată la plata unei sume mari de bani.

Ultimii ani de viață ai Cuvioasei și minunile sale

Mai marii zilei însă o vor plecată din Constantinopol. Așadar și Cuvioasa Olimpiada este nevoită să ia calea surghiunului, locul de exil fiind Nicomidia. Aici, la nici un an după moartea iubitului său Părinte duhovnicesc, Sfântul Ioan Gură de Aur, este chemată și ea la Cer, la

25 iulie 408. Când încă trupul ei nu fusese pus în mormânt, îi apare în vis episcopului Nicomidiei și îi cere să o pună într-o raclă de lemn, să arunce racla în mare, iar pe ce mal va ajunge aceasta, locuitorii să o îngroape acolo. Racla se pare că a ajuns la Briktoi, aproape de Constantinopol. Creștinii au cunoscut că acestea sunt de la Dumnezeu, au luat moaștele și le-au așezat în biserica închinată Sfântului Apostol Toma, unde au început să facă multe minuni și vindecări.

În timpul unei invazii a perșilor (între 616 și 620), deși biserica a fost arsă, moaștele cuvioasei s-au aflat întregi. Perșii le-au aruncat în mare, iar apele s-au înroșit de sânge. Creștinii iarăși au cules din mare sfintele moaște, din care curgea sânge. Auzind de minune, Patriarhul Serghie (610-638) a luat moaștele și le-a mutat la Constantinopol, depunându-le cu evlavie în mănăstirea de maici ctitorită de Sfânta Olimpiada.

Pentru viața ei sfântă, a fost canonizată de Biserică în anul 440, deci la puțin peste 30 de ani de la trecerea sa la veșnicie. ✕

SF. IOAN GURĂ DE AUR - TEOLOG, PREDICATOR ȘI ARHIPĂSTOR EXEMPLAR

Sfântul Ioan Gură de Aur (347-407), unul dintre cei mai cunoscuți, pomeniți și iubiți sfinți ai Bisericii Ortodoxe, este prăznuit pe 13 noiembrie. Întreaga lui viață și-a dedicat-o zidirii Bisericii lui Hristos, pentru care nu a cruțat nimic, nici măcar pe sine. Cuvântările sale sunt de o înălțime neegalată până astăzi, prin ele sfântul urmărind zidirea celor sfinte în inimile creștinilor și atacarea abuzurilor de orice fel, cum ar fi cele politice și autoritatea din Biserică și din Imperiul Roman din acea vreme.

S-a născut în Antiohia pe la anul 347. Tatăl său, Secundus, era unul din generalii armatei imperiale, iar mama sa se numea Antuza. Sf. Ioan aparținea uneia din cele mai nobile familii din Antiohia. La puțin timp după nașterea sa, mama sa Antuza rămâne văduvă la numai 20 ani, cu 2 copii, o fetiță de 2 ani, ce moare și ea curând, și Ioan, care abia se născuse. Antuza a fost „cea mai demnă femeie care a purtat vreodată numele de mamă”. Chiar și păgânii au venerat-o. Ioan spune că Libanius, aflând de la el despre mama sa, în vârstă de 40 ani și văduvă de 20 ani, nedorind vreodată să se recăsătorească, plin de admirație, exclamă : „O, zei! Ce femei minunate au creștinii.” (Sf. Ioan Gură de Aur, Către o tânără văduvă)

Viață plină de nevoințe și moarte martirică

Ajuns Patriarh al Constantinopolului, el a fost exilat de trei ori de către împărăteasa Eudoxia. Cauza îndepărtării sale a fost viața sa de nevoință, pe care ceilalți o pizmuiau, amintindu-le de neîmplinirile și căderile lor. În cel de-al treilea exil, Sf. Ioan Gură de Aur a murit,

după o călătorie lungă de trei luni de zile, la 14 septembrie 407, în localitatea Comana din Pont, în Georgia de azi. Trupul său, înmormântat în Comana, a rămas aici 30 de ani, apoi a fost dus la Constantinopol.

Opera Sf. Ioan Gură de Aur

A lăsat posterității o operă uriașă, inegalabilă atât prin dimensiuni, cât și prin conținut, cuprinzând 18 volume în ediția Migne (vol. 47-64). Dintre părinții vechii școli antiohiene, Sf. Ioan este singurul ale cărui scrieri au dăinuit, în timp, aproape în întregime. Aceasta se datorează personalității autorului, dar și valorii scrierilor.

Scrierile Sf. Ioan Gură de Aur, dintre cele mai bogate și alese ale literaturii mondiale, conțin tratate, omilii, cateheze, comentarii biblice, cuvântări, epistole, precum și cărți de cult, dintre care cea mai cunoscută este Slujba Sfintei Liturghii, după care se oficiază Liturgia în cea mai mare parte a anului bisericesc. Majoritatea scrierilor sale sunt la origine predici ținute de Sf. Ioan în Antiohia și Constantinopol.

O imensă personalitate în slujba Bisericii

A avut tot ce-i trebuia pentru a reuși în slujirea sa: o credință profundă, un zel devorant, o elocință caldă și familiară, îmbogățită cu cele mai frumoase flori ale retoricii și cu o cunoaștere adâncă a sufletelor. El însuși un suflet tandru, delicat, vibrând la toate emoțiile, o inimă puternică, dur cu el însuși, nemilos cu viciile, îndurerat în prezența răului, dar și un spirit prea deschis și puțin pregătit pentru lumea nemiloasă, și astfel condamnat prin natura sa la o suferință continuă, suferința oamenilor loiali, a căror sinceritate este zadarnică în fața dușmanilor săi și ai adevărului. ✕